

Een beetje duwen en klappen, en voilà

De organisaties voor buitenschoolse opvang in Utrecht hebben lange wachtlijsten, terwijl de meeste klaslokalen na drie uur 's middags leegstaan. De gemeente Utrecht ondersteunt een pilot waarbij een lokaal na schooltijd wordt omgeturnd tot opvangruimte.

Tekst Anka van Voorthuisen **Beeld** Joost Grol

Van het klaslokaal als 'eigen domein' is inderdaad geen sprake meer, zegt leerkracht Loes de Rooij van basisschool de Klimroos in de Utrechtse nieuwbouwwijk Leidse Rijn. Elke middag verandert ze met enig duw-, klap- en trekwerk haar klas in een ruimte voor de buitenschoolse opvang (bso). De schriftjes en werkboeken van de kinderen, potten met penningen en scharen, en haar eigen laptop verhuizen naar een houten trolley-met-punt dak ("ik noem het mijn kasteel"), die ze meeneemt naar haar kantoor, twintig meter verderop in de gang. De instructies op het bord, de kasten met schoolspullen: ze blijven op hun plek, maar verdwijnen achter vrolijk gekleurde panelen. In minder dan een kwartier tijd heeft haar standaard klaslokaal een metamorfose ondergaan. De tl-balken zijn uit, er branden schemerlampen, op grote tafels liggen felgekleurde Kitsch Kitchen-zeiltjes, op het bord hangen foto's van alle bso-kinderen en het overwegend groen gekleurde klaslokaal is nu een meer dan dubbel zo grote oranje-rode huiskamerachtige ruimte geworden. "En als ik morgenochtend binnenkom staat alles gewoon weer in de schoolstand." Ze moet elke middag een beetje van haar autonomie en haar 'eigen' klaslokaal afstaan, bevestigt De Rooij. "Maar ik ben daar toch niet zo van, dat ik zo nodig met

allerlei spulletjes een heel eigen sfeertje wil maken in m'n klas. Bovendien: ik krijg er de mooiste dingen voor terug: een speelhuis met een winkeltje, een luisterhoek, prachtig meubilair."

En ja, het is een taak erbij. "Maar de kinderen vinden het soms leuk om even mee te helpen, of er is een stagiair. En het is ook echt niet veel werk."

De Klimroos werkt graag mee aan deze pilot van de gemeente, zegt directeur Marco

Brinkhuis. "Wij waren elf jaar geleden de eerste school in deze wijk. En ook al is dit helemaal geen zwarte wijk, we zijn wel een zwarte school geworden, met maar 160 leerlingen. We zoeken naar middelen om te groeien, een meer gemengde school te worden, en ouders binnen te halen die hier nu elke dag voorbijfietsen. Natuurlijk door goed onderwijs te bieden. Maar de garantie op een bso-plek is ook een manier." ■

Schoolsfeer

In plaats van nieuwe ouders te moeten verwijzen naar de wachtlijsten van de diverse bso-organisaties, kan Brinkhuis ze per direct een naschoolse opvangplek voor hun kind toezeggen. En dat werkt inderdaad, merkt hij. "Bij de nieuwe kleuters krijgen we een gemengde klas. En alle nieuwe ouders maken gebruik van de bso." Omdat de school de klaslokalen vervolgens weer verhuurt aan de kinderopvangorganisatie – in dit geval Jansen & Jansen – zijn er zelfs nog extra inkomsten. Natuurlijk vraagt het enige aanpassing en afstemming, zegt leerkracht De Rooij. Je moet wel flexibel zijn. "Maar dat is toch overal? Als je in deeltijd werkt deel je ook een lokaal. In bedrijven werken ze toch ook steeds vaker met flexplekken?" Ze vervolgt: "De bso wil de schoolsfeer echt helemaal weg hebben, dus je moet niks aan de muren hangen. Maar in overleg kan er veel. Versieringen voor de grote thema's zoals sint en kerst, en straks het voorjaar, delen we. Dat werkt goed. Dat kan dan gewoon op de ramen blijven hangen."

De 'Schoolschakelaar', zoals dit systeem heet, is een ontwerp van Stoom architectuur uit Delft. Uit het oogpunt van duurzaamheid is dubbel ruimtegebruik en het in elkaar schuiven van programma's natuurlijk veel beter, vindt architect Michal Kolmas. "Zeker bij nieuwbouw is daar winst te halen."

Dat kinderopvangorganisaties hier muziek in horen, spreekt voor zich. Scholen zijn soms wat afhoudender, maar hebben er toch ook voordeel bij, denkt Kolmas. "Je krijgt extra ruimte en voorzieningen door de combinatie met een bso. Maar het is natuurlijk wel belangrijk dat duidelijk is

'We willen ouders binnenhalen die hier nu elke dag voorbijfietsen. De garantie op een bso-plek is een manier'

wat van jezelf is, en wat je wilt delen met de bso."

Het ontwerp voor deze pilot ontstond in samenspraak met leerkrachten en kinderopvangorganisaties. Zo wilde de school graag een speelhuis met een luisterhoek, en de bso een keuken. In dit ontwerp veranderen twee klaslokalen en een gang door een slim systeem van wanden en kasten in korte tijd in één grote bso-ruimte. Om dit in een bestaande school in te bouwen, zoals in Utrecht gebeurde, is relatief kostbaar.

Hier moesten wanden worden doorgebroken. Integreren in nieuwbouw, is natuurlijk financieel al een stuk interessanter.

Voor kinderopvangorganisaties is deze oplossing ideaal, vindt een woordvoerder van Jansen & Jansen. Scholen hebben bijna altijd een goede buitenruimte, en het scheelt in de logistiek als (een deel van de) kinderen op de eigen school ook naar de buitenschoolse opvang kan.

Goed overleg is belangrijk, merkt De Rooij in de praktijk. "Er zijn afspraken. De bso mag bijvoorbeeld niet in de luisterhoek op de entresol van het speelhuis. Als dat wel gebeurt, zeg ik er wat van. Maar ik krijg er veel voor terug: we hebben nu een leuke keuken op de gang, soms bakken we koekjes. Er staan mooie banken, het zijn prettige ruimtes. Het ziet er echt veel mooier uit dan in de 'gewone' gang."

Met haar collega van de aangrenzende klas, die dus ook dienstdoet als bso, heeft ze een eigen kamer met twee bureaus, daar staan ook hun trolleys met alle spullen van de kinderen. "Dat je na schooltijd een eigen werkplek binnen school hebt, is wel echt nodig. Ik had het niet gedacht, maar ik vind het ook wel lekker zo. Je rijdt 's middags het kasteel eruit en je bent klaar met die klas. En 's ochtends staat alles er weer helemaal fris en opgeruimd, je laat ook geen troep achter die je dan 's ochtends weer tegenkomt." ■

Modelwoning in school

De gemeente Utrecht ondersteunt drie pilots op het gebied van dubbel ruimtegebruik in scholen om zo meer bso-plekken te realiseren. Per school stelde de gemeente 50 duizend euro beschikbaar, vertelt Caroline Willemse, procesversneller kinderopvang bij de gemeente Utrecht. In Forum 't Zand (ook Leidsche Rijn) staat de *Kids cube*, een meubelstuk dat als een soort mega 3D-puzzel uit diverse modules

bestaat en waar banken, tafels en kasten uitgeklaapt kunnen worden. Ook op de dr. Bosschool in de wijk Votulast ondergaat een klaslokaal na drie uur een sfeerverandering om als bso dienst te kunnen doen. Willemse: "We beschouwen deze pilots als een soort modelwoningen voor andere scholen en kinderopvangorganisaties." De *Schoolschakelaar* bij de Klimroos was overigens duurder omdat er twee lokalen én een

gang bij werden betrokken, de meerkosten zijn gedeeld door de school en de kinderopvangorganisatie.

WWW.STOOMSITE.NL